ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS

ja

ETTEKIRJUTUS-HOIATUS

avaliku teabe asjas nr 2.1.-3/23/1343-3351

Vaideotsuse ja ettekirjutuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni jurist Sirje Biin
Vaideotsuse ja ettekirjutuse tegemise aeg ja koht	28.02.2024, Tallinn
Vaide esitamise aeg	27.12.2023
Teabevaldaja	Põllumajandus- ja Toiduamet e-posti aadress: pta@pta.agri.ee
Teabevaldaja vastutav isik	peadirektor
Vaide esitaja (teabenõudja)	XXX e-posti aadress: xxx

RESOLUTSIOON:

avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1, § 51 lg 1 punkti 1, haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 2 ja Vabariigi Valitsuse seaduse § 75^1 lõike 4 alusel

1) rahuldan vaide täielikult;

2) teen teabevaldajale täitmiseks kohustusliku ettekirjutuse:

> **Vaadata XXX 14.12.2023 teabenõue uuesti läbi, selgitada välja teabenõudja tahe ning väljastada küsitud dokumendid juurdepääsupiiranguteta osas või keelduda teabe väljastamisest, kui selleks on seaduslik alus, põhjendades keeldumist.**

3) määran ettekirjutuse täitmise tähtajaks 20.03.2024.

AvTS § 52 kohaselt peab teabevaldaja ettekirjutuse saamisest alates viie tööpäeva jooksul võtma kasutusele abinõud ettekirjutuse täitmiseks ja teatama sellest Andmekaitse Inspektsioonile.

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Kuivõrd vaie rahuldati täielikult, saab **vaide esitaja** 30 päeva jooksul pöörduda halduskohtusse üksnes juhul, kui Andmekaitse Inspektsioon rikkus menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil.

Teabevaldaja saab ettekirjutuse (ülaltoodud punkt 2) vaidlustada 30 päeva jooksul, esitades haldusmenetluse seaduse kohase vaide Andmekaitse Inspektsiooni peadirektorile.

Ettekirjutuse vaidlustamine ei peata selle täitmise kohustust ega täitmiseks vajalike abinõude rakendamist.

HOIATUS:

Kui teabevaldaja jätab Andmekaitse Inspektsiooni ettekirjutuse täitmata, võib Andmekaitse Inspektsioon pöörduda teabevaldaja kõrgemalseisva asutuse, isiku või kogu poole teenistusliku järelevalve korraldamiseks või ametniku suhtes distsiplinaarmenetluse algatamiseks (AvTS § 10 lõiked 1 ja 4, § 53 lõige 1).

FAKTILISED ASJAOLUD:

1. XXX esitas 27.12.2023 Andmekaitse Inspektsioonile vaide Põllumajandus- ja Toiduameti (PTA) tegevuse peale teabenõude täitmisel. 22.12.2023 keelduti teabenõude täitmisest AvTS § 25 lg 2 punkti 3 alusel. Vaide esitaja märgib, et PTA keeldus „2022 aasta loomakasvatusettevõtete kontrollimise aruannete“ väljastamisest valel alusel ning ei võimaldanud avalikus dokumendiregistris ligipääsu dokumentide vastutavate täitjate teabele. Vaide esitaja nõuab 1) ligipääsu avalikus dokumendiregistris olevate kõikide dokumentide vastutavate täitjate teabele või teabenõude korras nõutud dokumentide vastutavate täitjate teabe väljastamist; 2) 2022. aasta loomakasvatusettevõtete kontrollimise aruannete väljastamist.
2. 05.01.2024 pöördumise punktis 1 esitas XXX täpsustuse vaidele, märkides muuhulgas, et see puudutab teabenõude täitmisest keeldumist valel alusel ja kui loomakasvatusettevõtete kontrollimise aruannete väljastamisest on keeldutud valel alusel, siis nõuab, et PTA väljastaks loomakasvatusettevõtete kontrollimise aruanded viivitamatult.
3. Andmekaitse Inspektsioon andis 08.01.2024 vaide esitajale tähtaja puuduste kõrvaldamiseks, kuna vaidele ei olnud lisatud täismahus teabenõudeid ja vastuseid, mistõttu ei olnud teada nende esitamise aega, täissisu ega allkirjastajat. Vaides oli küll viide sellele, et 07.12.2023 küsiti isikulist teavet dokumentide erinevate rollide kohta, kuid puudus teabenõue, millega küsiti 2022.a aruandeid.
4. XXX kõrvaldas puudused 18.01.2024 ja inspektsioon võttis vaide menetlusse.
5. Andmekaitse Inspektsioon tegi 29.01.2024 PTA-le järelepärimise.
6. PTA vastas järelepärimisele 07.02.2024.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

Vaide esitaja selgitab vastuses puuduste kõrvaldamise taotlusele, et vaide aluseks jääb üks nõue – 2022. aasta loomakasvatusettevõtete kontrollimise aruannete väljastamise nõue.

Kuna PTA täitis vaide esitaja 07.12.2023 teabenõude 233 dokumendi vastutavate täitjate kohta, võtab vaide esitaja selles osas vaide tagasi.

Loomakasvatusettevõtete kontrollimise aruandeid küsis vaide esitaja PTA-lt 14.12.2023 pöördumise „Teabenõue, selgitustaotlus ja distsiplinaarmenetluse alustamise otsustamise taotlus“ esimese alapunkti 4 (kuna numbriga 4 on kaks alapunkti) lõpus: *Kuna PTA ei ole tänaseks väljastanud töötulemuste ja ülesannete täitmise aruannetel põhinevat aastaaruannet, siis palun teabenõude korras väljastada kõik 2022 aasta loomakasvatusettevõtete kontrollimise aruanded.*

Vaide esitaja märgib, et PTA keeldus 2022. a loomakasvatusettevõtete kontrollimise aruannete esitamisest valel alusel – AvTS § 25 lg 2 p 3 alusel. PTA vastas 04.01.2024 kirjas nr 1.7-10/60-1, et tegelikult keelduvad nad loomakasvatusettevõtete aruannete väljastamisest AvTS § 35 lg 2 p 3 alusel.

Kuna AvTS § 35 lg 2 p 3 alusel ei tohi aruannete väljastamisest keelduda, siis vaidlustab vaide esitaja PTA 04.01.2024 valel alusel keeldumise ning nõuab, et PTA viivitamatult väljastaks 2022. aasta loomakasvatusettevõtete kontrollimise aruanded.

Vaide esitaja märgib, et teabenõude täitmisest alusetult (valel alusel) keeldudes rikub/piirab PTA tema põhiseaduslikku õigust saada PTA tegevuse kohta informatsiooni.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:
Andmekaitse Inspektsiooni päringule, kas PTA-l on olemas 2022. aasta loomakasvatusettevõtete kontrollimise aruanded ning kas tegemist on ühe konkreetse dokumendiga või tuleb teavet koguda ja süstematiseerida ning selle alusel uus dokument koostada, vastas PTA, et neil on liigitusskeemis sari 5-2 „ Loomatervise ja -heaolu aruanded“. Aastal 2022 on selles sarjas registreeritud 154 regiooni kokkuvõtet. Tegemist on regioonide poolt koostatud üksikute valdkondlike tabelitega ja selles sarjas koondaruandeid ei leidu. Koondaruannete tarbeks on vaja tabeleid välja otsida, koondada, kontrollida ning süstematiseerida.

Küsimusele, miks on keeldumise aluseks märgitud AvTS § 35 lg 2 punkt 3, vastas PTA, et loomatervise ja -heaolu osakonna jaoks on tegemist töödokumentidega, milles olevate andmete hindamine ja järelduste tegemine on ameti hinnangul valdkonna spetsialistide pädevuses. Selles sarjas registreeritakse regioonide koostatud kokkuvõtted maakondades tehtud kvartaalsest tööst, mida seejärel osakonnas vastava valdkonna spetsialistid koondavad, analüüsivad ja hindavad. Tegemist on asutusesiseste töödokumentidega, mitte lõpp- ega ka vahearuannetega. Regioonide koostatud algaruanded olid vajalikud Veterinaar- ja Toiduametis enne järelevalve infosüsteemi (JVIS) kasutuselevõttu loomatervise- ja heaolu valdkonnas. Tänasel päeval (üleminekuperioodil) on algaruanded kasutusel pigem ristkontrolliks ja võrdlemiseks – kas JVIS aruannetest genereeruvad samad andmed, mis regioonide aruannetest. Üleminekuperioodi lõpus on eesmärgiks taoliste regioonide koostatud vahearuannete kasutamine lõpetada ning jätkata ainult JVIS-st genereeritud aruannetega. Aastakokkuvõtted koondatakse aastaaruandesse juhtimissüsteemi korra alusel kord aastas poolaastaaruande baasil. Ametis loodavad I poolasta kokkuvõtteid dokumendihaldussüsteemis ei registreerita ega kinnitata allkirjastamise teel. Need andmed asuvad ameti failiserveris ja planeerimiskeskkonnas PlanPro. Järelevalvetoimingute andmed tulevad aastaaruandesse põhitegevuse infosüsteemidest PMAIS ja JVIS. Neid ei ole avalikustatud, sest need andmed võivad muutuda aja jooksul ning kõige täpsem valdkondlik info on ameti aastaaruandes.

PTA selgitab, et amet ei ole loomade heaolu valdkonna sarjas 5-2 regioonide ametnike poolt registreeritud tabeleid avalikustanud. Tegemist on alusandmetega, mille baasil pannakse kokku

poolaasta ning aastaaruanne. Konkreetsest valdkonnast ülevaate saamiseks on vaja, et tabelites toodud andmeid tõlgendaks, kontrolliks ja analüüsiks vastava pädevusega isik.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI SEISUKOHT:

Vaide ese

Vaide esemeks on 14.12.2023 teabenõude täitmata jätmine. Vaide esitaja vaidlustab selle eelkõige seetõttu, et täitmisest keelduti valel alusel.

PTA keeldus 22.12.2023 väljastamast 2022.a loomakasvatusettevõtete kontrollimise aruandeid, vastates vaide esitajale (punktis 6) järgmist: *Väljastame teile taaskord viite ameti aastaaruandele, mis on avaldatud meie veebilehel. https://pta.agri.ee/pta-aasta-aruanded. Amet keeldub „2022 aasta loomakasvatusettevõtete kontrollimise aruannete" väljastamisest AvTS § 25 lg 2 p 3 alusel. Järelevalve tulemused on avaldatud PTA veebilehel:https://pta.agri.ee/jarelevalve-korraldus-jatulemused/jarelevalve-tulemused-ettekirjutused.*

04.01.2024 on PTA vaide esitajale selgitanud, et kogemata on tehtud kirjaviga ning õige keeldumise alus on AvTS § 35 lg 2 punkt 3. Amet vabandas eksitava teabe saatmise eest ja kinnitas, et tegemist oli inimliku eksimusega, puudus tahtlus eksitavat teavet jagada.

Seega keeldus PTA vaide esitaja 14.12.2023 teabenõude täitmisest AvTS § 35 lg 2 punkti 3 alusel.

Avalik teave

AvTS § 3 lg 1 sätestab, et avalik teave on mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites.

Vaidlust ei ole selles, et PTA kui Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi valitsemisalas tegutsev valitsusasutus on teabevaldaja AvTS § 5 lg 1 punkti 1 mõttes ning tema avalikke ülesandeid täites saadud teave on avalik teave.

PTA on kinnitanud, et tal on olemas dokumentide liigitusskeemis sari 5-2 „Loomatervise ja -heaolu aruanded", kuhu koondatakse regioonide kokkuvõtted.

Juurdepääs teabele

AvTS § 9 lõige 1 kohustab teabevaldajaid võimaldama juurdepääsu tema valduses olevale teabele seaduses sätestatud korras. Sama paragrahvi lõike 2 punkti 1 kohaselt peab teabevaldaja tagama juurdepääsu nendele dokumentidele, millele teabenõudja juurdepääsu taotleb ja millele tal on juurdepääsuõigus.

AvTS § 15 kohustab teabevaldajat abistama teabenõudjat, sh selgitama talle arusaadavalt teabele juurdepääsu korda, tingimusi ja viise.

AvTS §-s 23 on loetletud alused, mil teabevaldaja peab või võib teabenõude täitmisest keelduda. Muuhulgas saab teabenõude täitmisest keelduda, kui taotletava teabe suhtes kehtivad juurdepääsupiirangud ja teabenõudjal ei ole taotletavale teabele juurdepääsuõigust (AvTS § 23 lg 1 p 1). Teabenõude täitmisest keeldumist peab teabevaldaja teabenõudjale ka põhjendama (AvTS § 23 lg 3).

Asustusesiseseks kasutamiseks saab teavet tunnistada AvTS §-s 35 nimetatud alustel.

AvTS § 35 lg 2 punkt 3 annab õiguse tunnistada asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks põhjendatud juhtudel asutusesiseselt adresseeritud dokumendid, mida dokumendiregistris ei registreerita. Just sel alusel on PTA keeldunud teabenõudes küsitud aruannete väljastamisest,

kuid ei ole teabenõudjale keeldumist põhjendanud. Asutusesiseseks kasutamiseks saab teabevaldaja tunnistada dokumente aga üksnes põhjendatud juhtudel.

Inspektsiooni järelepärimisele vastates selgitas PTA, et neil on liigitusskeemis sari 5-2 „Loomatervise ja -heaolu aruanded“, kuhu 2022.a on registreeritud 154 regiooni kokkuvõtet. Tegemist on regioonide poolt koostatud üksikute valdkondlike tabelitega ja selles sarjas ei ole koondaruandeid. Koondaruannete tarbeks on vaja tabeleid välja otsida, koondada, kontrollida ning süstematiseerida. Selles sarjas registreeritakse regioonide koostatud kokkuvõtted maakondades tehtud kvartaalsest tööst, mida seejärel osakonnas vastava valdkonna spetsialistid koondavad, analüüsivad ja hindavad. Tegemist on asutusesiseste töödokumentidega, mitte lõpp- ega ka vahearuannetega. Tabelite avalikustamata jätmine on põhjendatud sellega, et tegemist on alusandmetega, mis võivad muutuda ning mille baasil pannakse kokku poolaasta- ja aastaaruanded. Konkreetsest valdkonnast ülevaate saamiseks on vaja, et tabelites toodud andmeid tõlgendaks, kontrolliks ja analüüsiks vastava pädevusega isik.

Põhjendus on esitatud üksnes inspektsioonile, mitte aga teabenõudjale. Teabevaldaja peab silmas pidama ka seda, et juurdepääsupiirang dokumendil ei tähenda, et kogu selle sisu on automaatselt piiranguga, et dokumendist mitte midagi välja anda ei saa. AvTS § 38 lg 2 sätestab, et kui teabele juurdepääsu võimaldamine võib põhjustada juurdepääsupiiranguga teabe avalikuks tulemise, siis tagatakse juurdepääs üksnes sellele osale teabest või dokumendist, millele juurdepääsupiirangud ei kehti.

PTA on 22.12.2023 vastuses teabenõudjat juhatanud avalikustatud aastaaruannete juurde oma veebilehel https://pta.agri.ee/pta-aasta-aruanded. Arvestades, et teabenõudja esitas vaide, ei ole viidatud lehel ilmselt teda huvitavat teavet. Teabenõudja ei ole oma päringut kitsendanud ning teabevaldaja ei ole ka täpsustanud, millist teavet täpselt soovitakse (nii nagu AvTS § 15 lg 4 seda võimaldab).

Teabevaldaja selgitab inspektsioonile, et 2022.aasta loomakasvatusettevõtete kontrollimise aruannet ei ole olemas ühe konkreetse dokumendina, on olemas üksikud valdkondlikud tabelid ning koondaruannete tarbeks on vaja tabeleid välja otsida, koondada, kontrollida ning süstematiseerida. Seega ei ole teabevaldajal võimalik vastuseks teabenõudele väljastada koopiat ühest dokumendist (mis on teabenõude mõte). Kui tuleb koostada uus dokument, saab teabevaldaja AvTS § 23 lg 2 punkti 5 alusel lugeda teabenõude selgitustaotluseks ning vastata märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise seadusega ettenähtud korras. Praegu ei ole teabevaldaja seda teinud, teave on jäetud väljastamata üksnes juurdepääsupiirangu tõttu, seda põhjendamata.

Kokkuvõte

Kuna teabevaldaja ei ole välja selgitanud, missuguseid dokumente teabenõudja soovis ega hinnanud, mis ulatuses saab küsitut väljastada, ning ei ole põhjendanud teabenõude täitmisest keeldumist, teen PTA-le ettekirjutuse vaadata vaide esitaja 14.12.2023 teabenõue uuesti läbi ja kas väljastada teave juurdepääsupiiranguteta osas või keelduda teabenõude täitmisest seaduslikul alusel, keeldumist põhjendades.

(allkirjastatud digitaalselt)
Sirje Biin
jurist
peadirektori volitusel